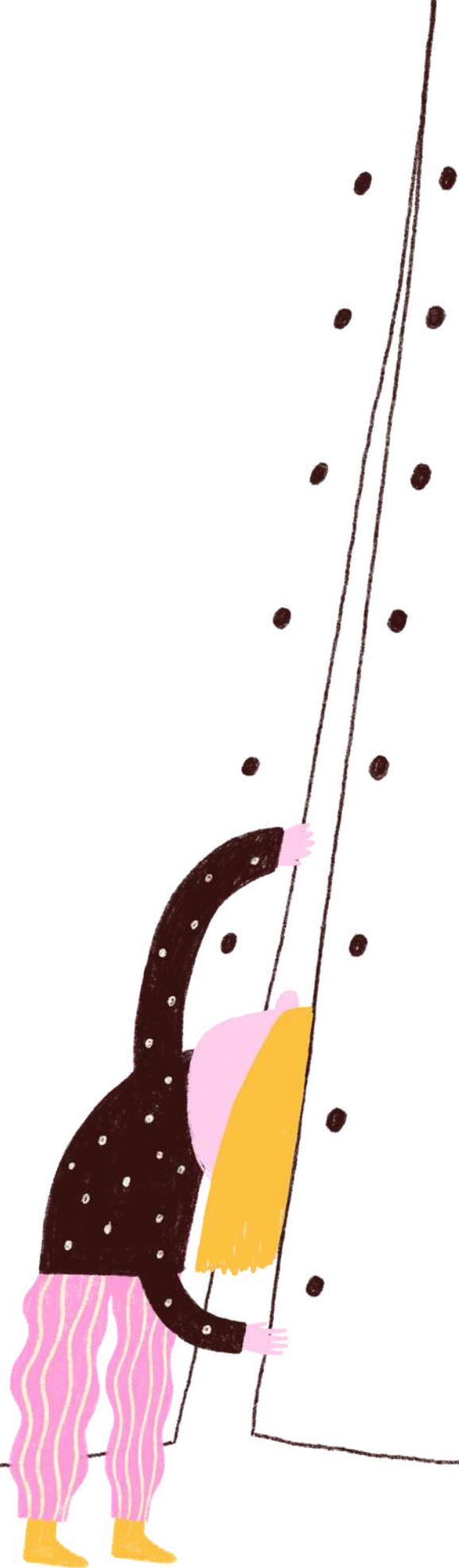

nilak

dossier pédagogique

Índex

1. Introducció	3
2. Què aporta el pensament artístic en l'educació?	4
3. nilak	
3.1 Què és nilak?	7
3.2 Què és un teatre?	8
3.3 Com és la carpa de nilak?	9
3.4 Qui fa possible un espectacle?	11
3.5 Què són les arts en viu?	13
4. Propostes d'activitats a l'aula	
4.1 Abans	15
4.2 Després	18
5. Recursos	
5.1 Recursos per inspirar-se	21
5.2 Recursos audiovisuals	23
5.3 Recursos formatius	24
5.4 Mapatge d'espais de creació, producció i exhibició de Catalunya	26
6. Crèdits	28

introducció

Objectius del dossier pedagògic

- Explicar i contextualitzar el projecte nilak.
- Donar a conèixer les arts en viu en la seva diversitat i tots els agents que les conformen.
- Compartir eines i recursos per poder preparar l'arribada del projecte a l'aula.
- Apropar la pràctica artística a les aules d'educació reglada.

El projecte nilak va iniciar-se el 30 de juny de 2018 amb la realització del primer cabaret al Konvent (Cal Rosal), amb la voluntat de crear un espai escènic itinerant per les comarques catalanes que no tenen un teatre.

Des d'aquell dia, nilak ha viatjat i col.laborat per diferents espais i festivals com Dansàneu (Esterri d'Àneu), el Poble vell de Corbera d'Ebre, FesticAm (Amposta) o el Festival Llavors (Balaguer) per donar a conèixer el projecte arreu i veure així la necessitat de la seva implantació. El 2021, gràcies al Pla d'impuls del circ 2019/21 de la Generalitat de Catalunya, el premi Lluís Carulla, l'Ajuntament de Vilalba dels Arcs, el treball de tot l'equip i la col.laboració de moltes persones, el 5 de novembre es va inaugurar la carpa a Vilalba dels Arcs. Aquest mateix any, nilak, guanya el premi Serra d'or i Talent Cambra.

Treballar per fer possible l'accés de les arts escèniques contemporànies a tot el país és, ahora, treballar perquè tots els vasos comunicants que generen una acció directa en la cultura tinguin una implicació efectiva. Si entenem el projecte com una llavor que ha de créixer per poder madurar, trobem en la seva base l'eina bàsica i essencial, i és aquí on entra el treball amb els infants. Segons l'estudi d'impacte realitzat per D'EP institut durant la primera itinerància a la Terra Alta, el 84,4% de l'alumnat no havia assistit a altres espectacles teatrals o de circ amb l'escola o amb els seus familiars durant l'últim any.

Aquest document vol ser una eina viva pels docents i que acompanyi el projecte en les diferents poblacions i comarques. En el dossier hi podreu trobar informació, eines i recursos que esperem que us siguin d'ajuda per treballar l'arribada de nilak, per conèixer el projecte des de la base i ahora us inspiren a fer activitats a l'aula abans i després de la nostra visita.

2. Què aporta el pensament artístic en l'educació?

El pensament artístic és, per definició, disruptiu, busca el camí que qüestioni la norma, s'inclina per la tangent, és creatiu i curiós. Tots aquests adjectius són fonamentals per l'aprenentatge, assumint les preguntes fonamentals del què, com i per què amb interès i fascinació.

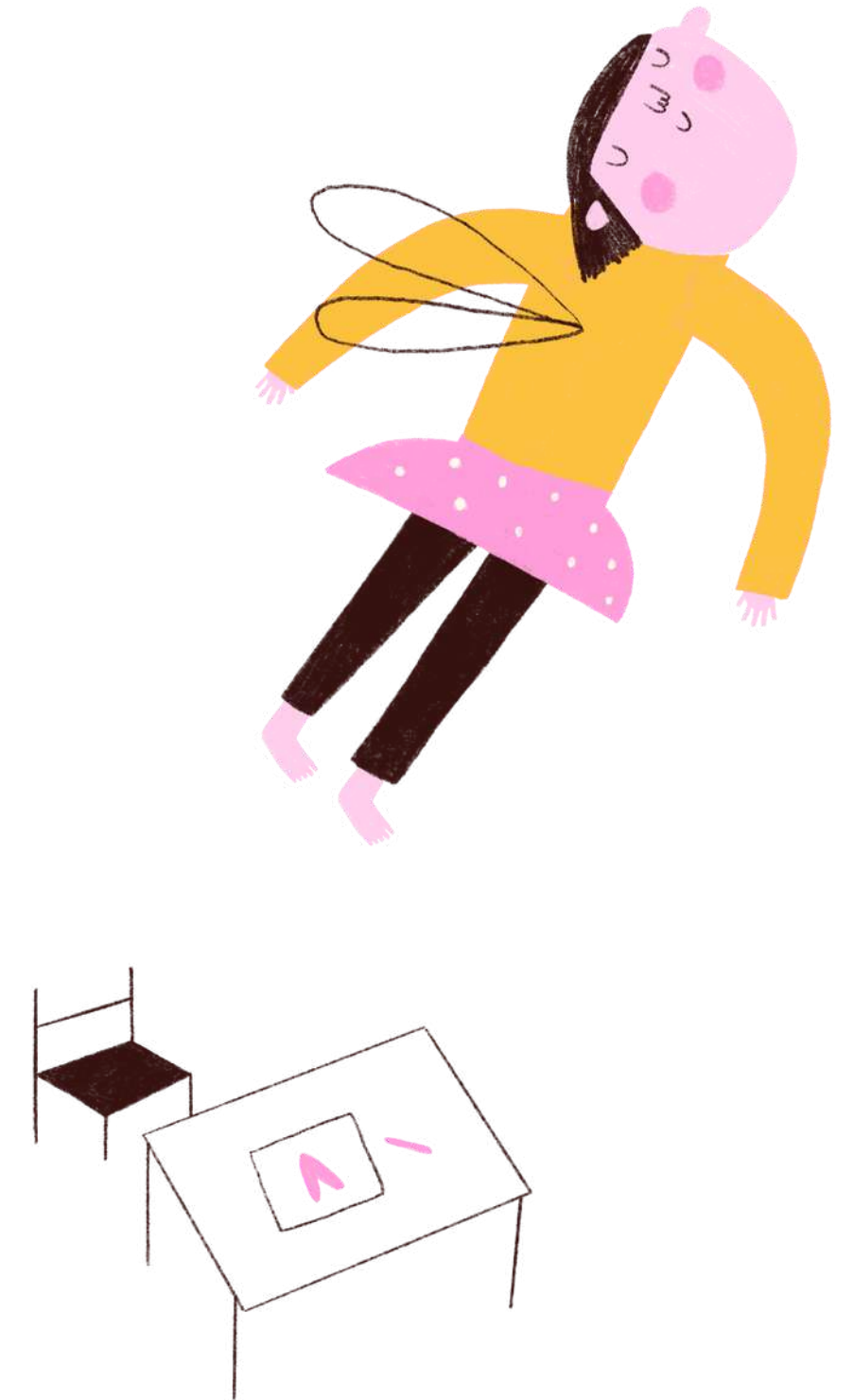
Que actualment les polítiques educatives estiguin fent un gir cap a les arts no és per una qüestió de modes europees, sinó per necessitat. La pràctica artística és una peça clau per repensar com eduquem a les persones que conformen la nostra societat.

Podem partir d'aquestes tres afirmacions quan pensem en la tasca pedagògica: és una tasca creativa, i per tant artística; és una tasca inevitablement política; i, finalment, és un acte d'amor. La pedagogia és una tasca creativa perquè, igual que les pràctiques artístiques, ens obliga a assumir els límits d'allò que coneixem, és a dir, ens fa enfrontar-nos a allò desconegut i estrany. Aquesta ignorància de partida és precisament allò que està a l'arrel de qualsevol impuls tant d'aprendre i entendre com de crear: ens apropem al món amb curiositat, amb ganes de saber, de descobrir, d'explorar i experimentar, des del cos, per arribar a comprendre.

Sí, des del cos, perquè és el cos el lloc des d'on aprenem i ens relacionem amb el món. Per això les arts en viu ens poden ajudar a traçar estratègies que ens ajudin a encarnar el coneixement, alliberant-lo de la cadira i la mirada frontal a la pissarra, aprofitant el dinamisme natural del ser humà i ampliant així la multiplicitat de llenguatges amb què fem món.

El psicopedagog Francesco Tonucci (1), en una entrevista on parla del sistema educatiu, ens diu:

"En una poesia d'un gran amic i mestre com va ser Loris Malaguzzi, el 'pare' i director de les escoles infantils Reggio Emilia, explica que els nens tenen 100 llengües, 100 mans, 100 maneres de conèixer, de jugar, de somiar... Tenen 100 llenguatges, però els n'hi roben 99. Qui ho fa? Molts, incloses les escoles. Com? Proposant poc, només tres o quatre i res més. És a dir, els alumnes que treuen bones notes en Llengua, Matemàtiques i Ciències segur que "se'n surten", però què passa amb els que van néixer ballarins, investigadors, músics, periodistes, artesans... Per ells l'escola no existeix. Això no és una escola per a tots, només per uns pocs."

Incloure el pensament artístic en la pràctica docent no passa per afegir noves assignatures sinó per deixar que aquesta manera de pensar artísticament modifiqui la manera com acompanyem el descobriment del món i els seus coneixements a l'aula. Educar a través de l'art, com diu Ester Bonal (2), és urgent i necessari perquè s'educa des de la creació de climes i condicions que generen benestar emocional i confiança; perquè les arts ens mobilitzen, encurioseixen, plantegen reptes constants que faciliten l'atenció i el seu manteniment; ofereixen l'oportunitat de representar-nos des de la realitat i imaginar-ne d'altres possibles; perquè vivim i compartim projectes que ens connecten amb la bellesa, l'equilibri, la bondat, i aprenem a detectar-ne la seva presència o absència; i perquè enriqueixen enormement els canals i llenguatges que faciliten la nostra comunicació.

Des de nilak ens sentim alineades amb aquestes idees i per això posem en valor la tasca pedagògica que podem realitzar quan la carpa aterra a casa vostra. Volem anar més enllà de l'espectacle i teixir vincles amb les institucions educatives de la zona per tal de compartir recursos, generar complicitats, obrir el diàleg de l'ensenyament i l'aprenentatge i facilitar eines que ajudin a introduir el pensament artístic a l'aula.

---

1. Ayuso, A. (2019, juny) Francesco Tonucci: "Sólo los buenos maestros podrán salvar la escuela". *Educación 3.0*. <https://www.educaciontrespuntocero.com/entrevistas/francesco-tonucci-entrevista/>

2. Bonal, E. (2020, juny). Cal una gran dosi d'educació en l'art i educació a través de l'art per reconstruir la ciutadania, des de l'equitat. *Educació 360*. <https://www.educacio360.cat/educacio-en-art-educacio-atraves-art/>

niilak

3.1 Què és nilak?

nilak significa iceberg en inuit. Els icebergs són grans masses de gel flotant que es desprenen d'una glacera i que són arrossegats pels corrents a latituds més baixes fins que es fonen i desapareixen. Els icebergs només tenen visible un 11% del seu volum total i sota la seva visual s'amaga el 89% restant.

Segons les Estadístiques Culturals de Catalunya del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, un 26% de les comarques catalanes no tenen cap teatre.

Davant d'aquesta situació territorial, no només lligada a la construcció d'infraestructures culturals, nilak planteja un model d'infraestructura cultural a través d'un projecte artístic, social i cultural per apropar les arts escèniques contemporànies a tot el territori, a la vegada que posa en valor els espais ja existents.

Un espai escènic itinerant, a través d'una carpa de circ que funciona com a teatre, utilitzant el caràcter nòmada per descentralitzar les arts escèniques dels grans nuclis urbans i convertir els pobles en l'epicentre de les arts escèniques contemporànies. Un model que ens permet poder arribar a qualsevol població i construir un teatre amb les condicions tècniques necessàries per a la presentació d'una obra d'art en viu.

Igual que el teatre, el cinema, l'auditori, l'aula o, fins i tot, el llibre, la carpa ens recull en un espai tancat per a obrir-nos a la imaginació, per a alterar la nostra percepció, per a gaudir de la nostra sensibilitat. És un refugi, un contenidor, un dispositiu, un lloc que provoca la trobada entre tu i jo per viure un present, una comunitat temporal. Però la carpa és una arquitectura que, a diferència del teatre, no és estàtica. Podríem dir, doncs, que la carpa és, en paraules del poeta Hakim Bey, una zona temporalment autònoma.

nilak és, doncs, una carpa en aquest sentit, que acull una pluralitat de pràctiques artístiques, no només en la seva exhibició, sinó també en la seva creació, formació, inspiració... nilak és circ, i dansa, i cinema, i arts visuals, i performance, i literatura, i pedagogia, i política.

Del circ podem aprendre a entendre el present. El circ és una disciplina del present absolut, i del risc real. Treballa en el camp d'allò real, no en el camp de la ficció, obrint el seu potencial, modulant el present, jugant amb la seva elasticitat. La carpa és un espai afectiu, on entendre l'empatia, la por, el risc, el poder, l'humor, el desig a través de l'expressió artística, posant el cos al centre. I a més, és un espai que posa en valor no només les diferents disciplines, sinó també el diàleg entre generacions i experiències.

nilak és un espai de creació contemporània que comparteix les seves pràctiques amb la comunitat amb la què es posa en relació i, a la vegada, dona suport i visibilitat a una comunitat d'artistes professionals amb trajectòries consolidades, promou la jove creació i genera potencialment nous artistes.

Sabeu que Joshua Purdy Brown va ser la primera persona que va començar a representar espectacles de circ sota una carpa? Això va ser el 1825 a Virginia (EUA).

3.2 Què és un teatre?

Un teatre no és més que un lloc on fer coses juntes, un espai segur on compartir experiències i fer que passin coses. Quin tipus de coses? Coses que ens sorprenen, que ens fan sentir alegria, il·lusió, sorpresa, però també que ens fan reflexionar o fins i tot meditar, gaudir de la bellesa o de veure coses que no ens podíem imaginar que eren possibles.

Entenem com a teatre un espai escènic, una arquitectura, creada per la pràctica artística amb totes les seves àrees, és per això que nilak, tot i estar construït en una carpa de circ, la seva naturalesa és la d'un teatre.

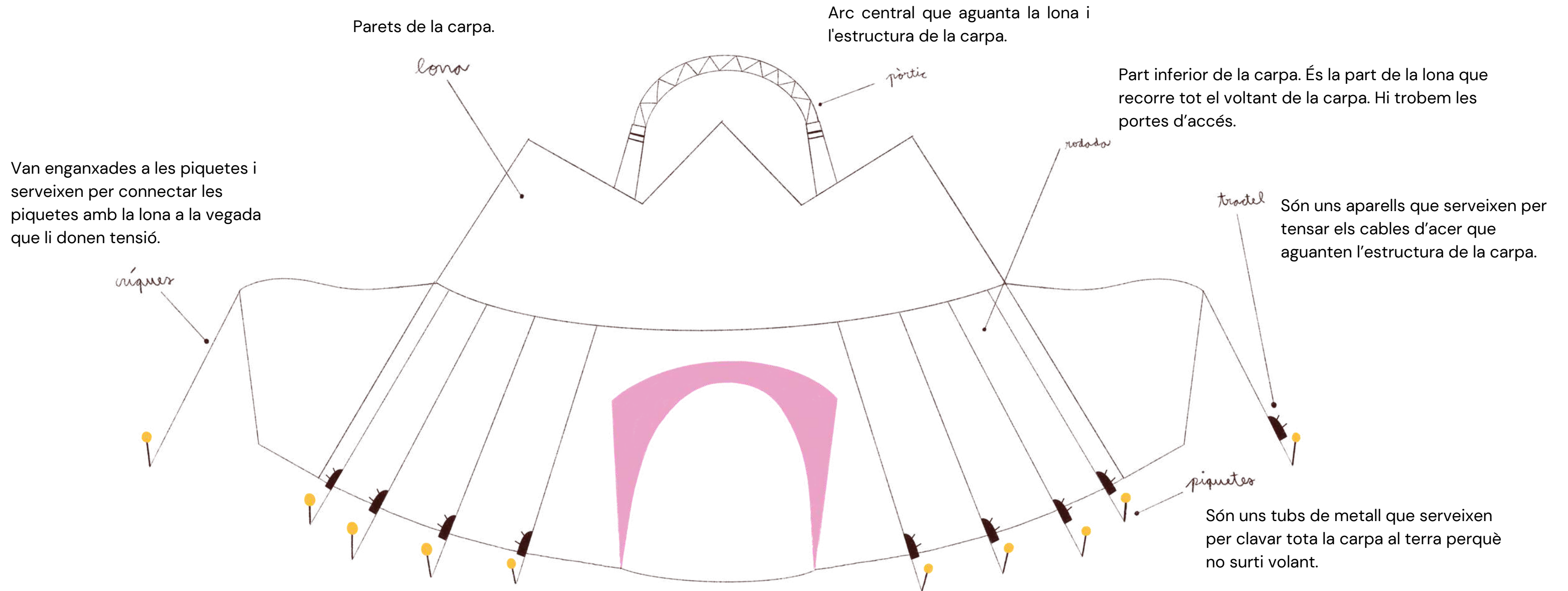
Els teatres són espais amb les condicions tècniques necessàries per la representació d'obres escèniques i que tenen com a ús principal la programació d'espectacles escènics, tot i que també es fan servir per fer assaigs o creacions de noves peces.

El teatre, com a arquitectura, pot tenir múltiples formes i construccions depenent de l'època, la funcionalitat, ubicació, les polítiques culturals, etc. A occident, el més comú és el teatre italià que es caracteritza per tenir un escenari situat davant d'un pati de butaques.

En el cas de nilak, la seva arquitectura presenta una pista o escenari circular i el públic assegut a tres bandes en grades, com en la majoria de les carpes de circ. Al situar el públic a tres bandes, a diferència del teatre italià, els intèrprets es situen enmig de la gent i no davant, oferint una experiència més immersiva pels artistes i més propera pels espectadors.

3.3 Com és la carpa de nilak?

La carpa de nilak es va construir l'any 2021 a Bassano di Grappa (Itàlia). A continuació podeu veure un dibuix amb totes les parts que la configuren i les seves funcions:

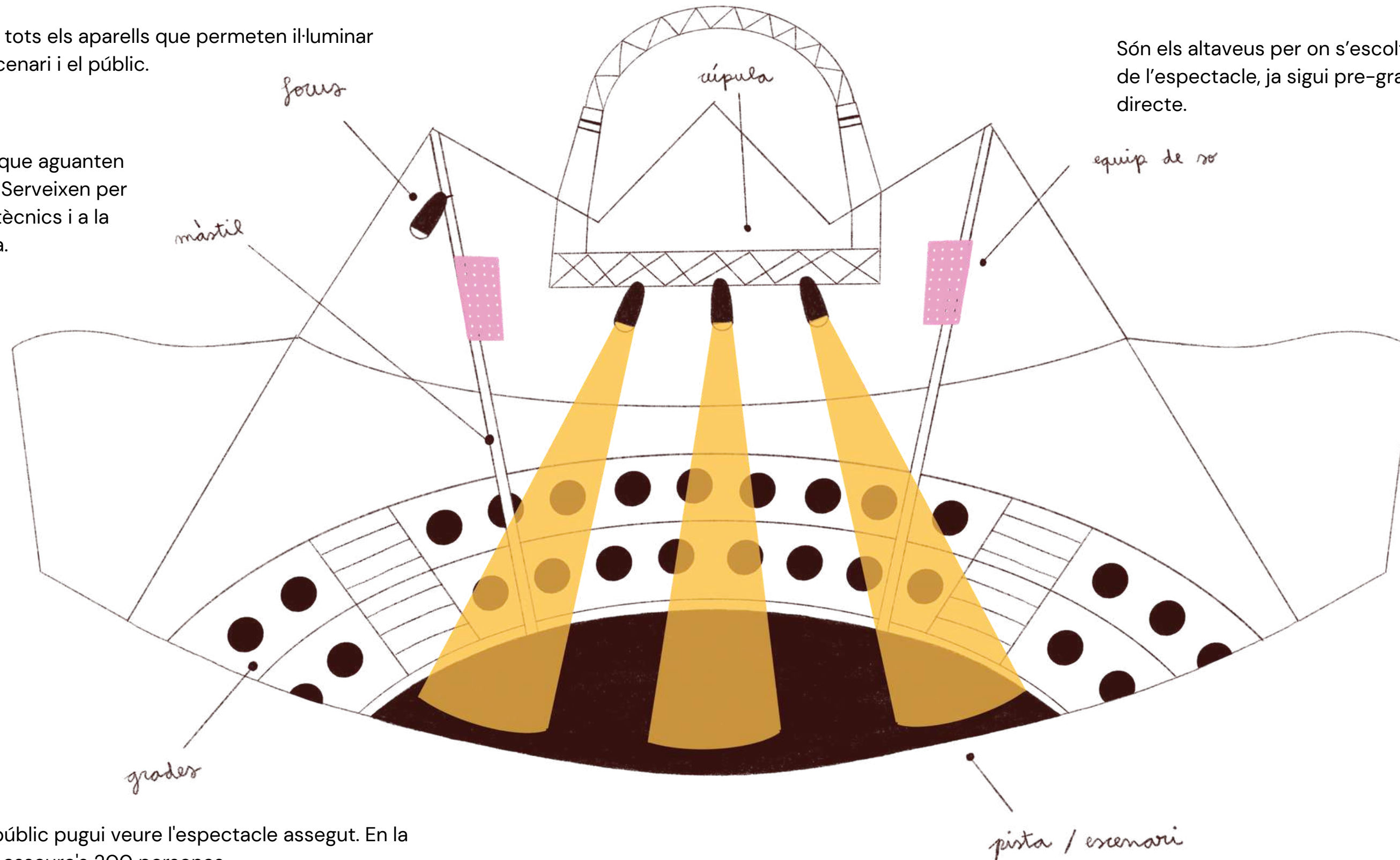

Part superior de la carpa, d'on es
pengen elements escènics i tècnics.

Són tots els aparells que permeten il·luminar
l'escenari i el públic.

Són els altaveus per on s'escoltarà la música
de l'espectacle, ja sigui pre-gravat o en
directe.

Són els pilars metàl·lics que aguanten
l'estructura de la carpa. Serveixen per
poder penjar elements tècnics i a la
vegada sostenir la carpa.

Sabeu per què la pista
d'una carpa té aquesta
forma? Les pistes de
circ són circulars
gràcies a Philip Astley
(precursor del circ
modern), perquè
d'aquesta manera li
permetia poder realitzar
amb més facilitat
espectacles eqüestres.

Serveixen perquè el públic pugui veure l'espectacle assegut. En la
carpa de nilak poden asseure's 200 persones.

És l'espai on les intèrprets desenvolupen la
pràctica artística.

3.4 Qui fa possible un espectacle?

Quan anem a veure un espectacle, hi ha molta gent que hi treballa però que no veiem.

A continuació us detallem totes les tasques que fan possible un espectacle a nilak:

regidoria

Qui s'encarrega de coordinar i liderar tot l'equip tècnic i artístic durant la funció.

acomodació

Qui guia i fa seure el públic al seu lloc.

tècnica de llum i so

Qui s'ocupa de tot el muntatge i bon funcionament tècnic de llum i so del teatre.

cua

Qui s'encarrega de cuinar els àpats de tot l'equip que treballa per nilak i dels artistes que hi actuen.

disseny de llums

Qui dissenya i programa la il·luminació de l'espai escènic i de l'espectacle.

maquinària

Qui s'encarrega de tot el moviment de les barres d'on pengen els telons, decorats, així com tota l'escenografia que s'utilitzi a l'espectacle.

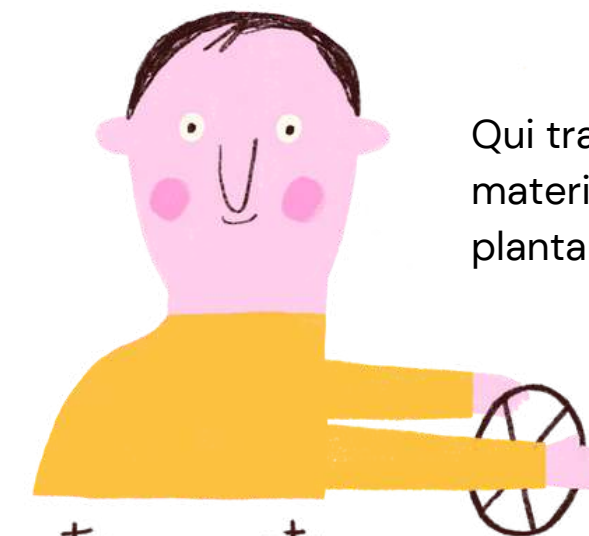
disseny de so

Qui dissenya l'espai sonor, és a dir, què, com i per on s'escoltarà el so de l'espectacle.

justeria

S'encarrega que tot el material de fusta de la carpa quedi ben muntat i sigui segur, com l'escenari o les grades.

transport

Qui transporta tot el material al lloc on es plantarà la carpa.

L'equip que s'encarrega que tothom i totes les coses siguin on han de ser, i tinguin la informació necessària per desenvolupar la seva tasca.

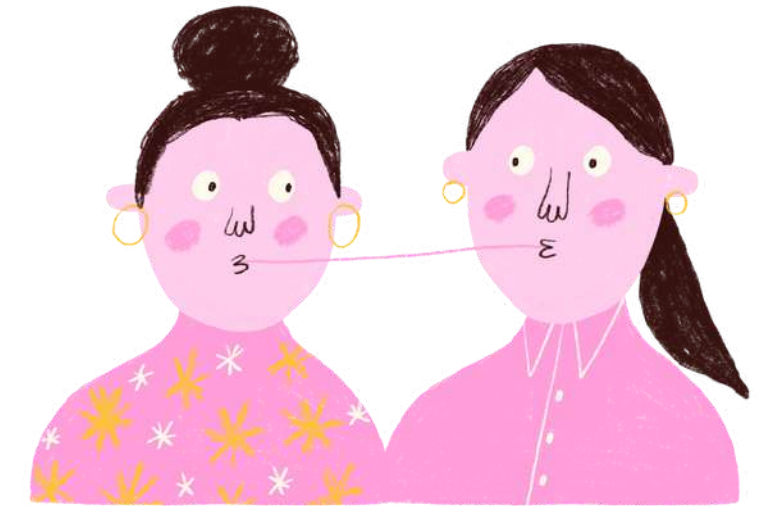
taquilla

Qui ven les entrades al públic i es fa càrrec de les reserves.

artistes

Són les persones que pugen a l'escenari a fer l'espectacle.

neteja

Personal que neteja l'espai abans i després de la funció.

muntatge

L'equip que s'encarrega de muntar la carpa.

bar

Les persones que serveixen les begudes i menjar al públic abans i després de l'espectacle.

il·lustració i disseny

Qui crea la imatge gràfica i dissenya el programa de mà, el marxandatge i cartells.

3.5 Què són les arts en viu?

Anomenem arts en viu a totes aquelles pràctiques artístiques que passen en directe, on qui ho fa i qui ho rep comparteixen el mateix lloc i el mateix temps. A diferència del cinema, on la pel·lícula no es veu modificada per la reacció del públic, o d'una pintura o escultura, en el cas de les arts en viu l'acció artística esdevé amb el públic present. Parlem d'arts en viu quan parlem del teatre, la dansa, el circ, la performance o un concert de música en directe.

Actualment, moltes pràctiques artístiques són híbrides, és a dir, que combinen diferents expressions per tal de transmetre allò que es vol comunicar. És per això que actualment s'utilitza aquest terme d'arts en viu, que engloba també aquestes pràctiques multidisciplinars.

Aquesta nova definició, més inclusiva, també genera nous espais per la seva pràctica, ja sigui des de la formació, la recerca, la creació, l'exhibició, etc. A Catalunya n'hi podem trobar de públics i de privats.

nilak té una línia artística basada en l'escena contemporània a través d'espectacles, tallers, exposicions, creacions... amb la voluntat de posar la persona al centre i trencar la quarta paret amb l'espectador. L'objectiu és visibilitzar tant artistes consolidats com emergents del territori català, per tal de facilitar la immersió laboral de noves companyies.

Quina activitat aneu a realitzar a la carpa?

En cas que no us ho hagin fet arribar, demaneu a nilak si l'activitat que aneu a realitzar o la funció que veureu té un dossier pedagògic propi. Sovint les companyies tenen fet un dossier amb activitats pròpies de l'espectacle.

Sabies que "arts en viu" és una definició que hem adquirit de la cultura anglosaxona? Allà en diuen *life arts*.

**Propostes
d'activitats a
l'aula**

En aquest apartat us proposem algunes activitats que podeu fer per tal de contextualitzar a l'alumnat sobre què és nilak, què són les arts en viu i quin espectacle aniran a veure. Sovint, la companyia que realitza l'espectacle facilita un dossier pedagògic que us farem arribar perquè tingueu recursos per treballar a l'aula, però si no és el cas, aquí us proposem algunes activitats que podeu fer abans o després de la visita a nilak.

4.1 ABANS

La rotllana

A través de la rotllana, que reproduïx a la vegada el cercle igual que l'escenari de nilak, us proposem un debat sobre aquestes tres preguntes:

- Quina és la última vegada que heu anat al teatre? I a una carpa?
- Què heu vist al teatre?
- Per què és important l'art i què creieu que ens aporta a la vida?

La caixa

A l'entrada de l'aula o de l'escola col·locarem una caixa on els dies abans d'anar a la carpa anirem posant paraules que evoquin la visita (carpa, circ, teatre, espectacle, imagnació...) per, mica en mica, anar creant un imaginari col·lectiu. Un cop realitzada la visita podem enganxar fotografies i/o paraules de les diferents experiències o sensacions

Imagina la carpa

Us proposem dibuixar com imaginem què és la carpa de nilak. Com és per fora? Com és per dins? On situem el públic? Per on entrem? De quin color és? Què hi passa dins la carpa? Com és de gran? On la posaries al teu poble?

Si voleu, hi ha possibilitat d'organitzar una visita a la carpa amb el vostre alumnat durant els dies que està a la població.

Escriu un poema

Us proposem veure el vídeo de Le Cirque de Calder, de l'artista visual i escultor Alexander Calder, o El Mar, de la ballarina i coreògrafa Àngels Margarit i el músic Agustí Fernández.

Després de veure l'obra de circ o dansa, tanqueu els ulls i imagineu que sou vosaltres qui feu l'acció. Ara us proposem escriure aquestes accions. No ha de rimar, i pot ser tan boig fins on arribi la vostra imaginació.

Correspondència amb les artistes

Us proposem establir una relació epistolar entre el vostre alumnat i artistes que visitaran la carpa de nilak a la vostra comarca. Podeu preguntar el que vulgueu: sobre la professió, l'art, l'espectacle que presentaran, com és la seva pràctica, on han estudiat, etc.

Si us interessa aquesta activitat, poseu-vos en contacte amb nilak per fer arribar la carta i explicar-vos quins artistes vindran.

dit dit

Aquesta dansa és molt senzilla i permet moure el cos a partir d'una premisa de contacte entre dues persones. La premisa és: posar en contacte el dit índex d'una mà de la persona A amb el dit índex d'una mà de la persona B. Mantenint aquesta relació, que és fràgil i mínima, ens desplaçarem per l'espai, intentant no separar els dits. Podeu explorar què passa si baixem cap al terra, o si canviem la velocitat.

Després podeu explorar canviar de dits (el petit, el polze, d'una mà o l'altra), o canviar de parella, o fins i tot canviar les relacions i provar mà - cap, colze - orella, mà - cul, i totes les relacions que us vulgueu inventar.

Per jugar a aquesta dansa podeu posar una música tranquil·la per ajudar a mantenir la concentració i evitar que es parli durant l'activitat. La comunicació, en aquest cas, no és verbal, sinó tàctil.

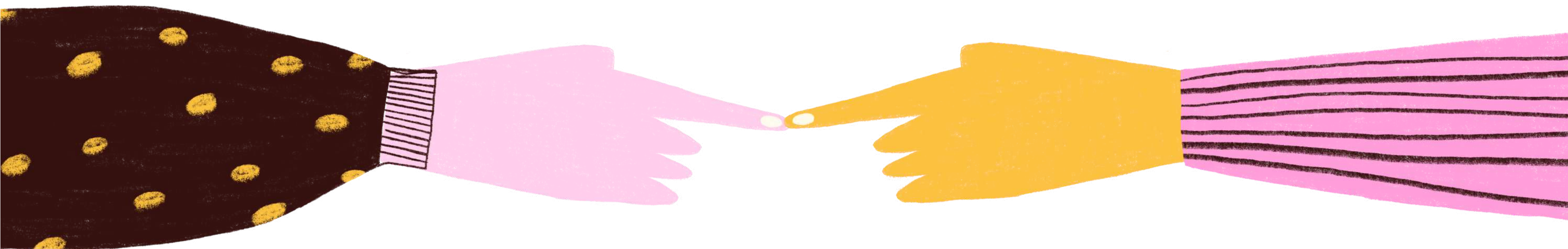
La mirada

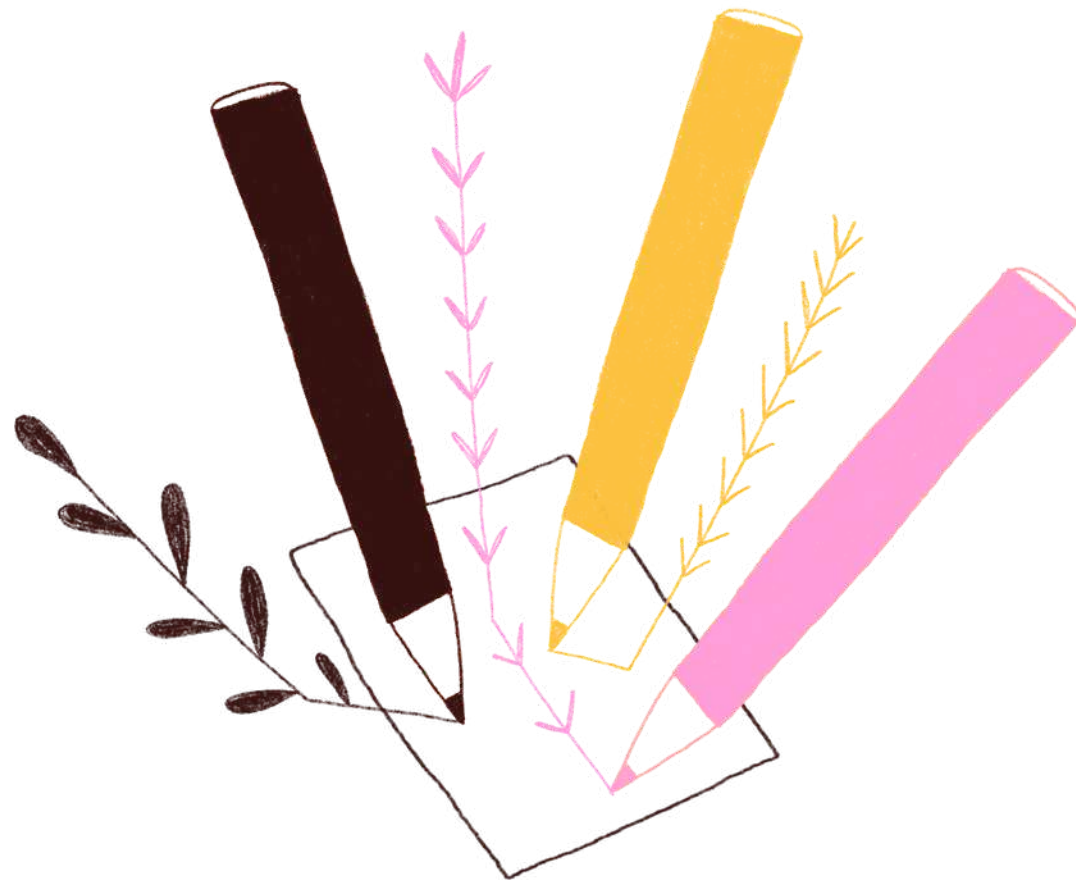
L'element essencial per crear un espai escènic és la mirada d'algú envers alguna cosa o acció. Mirar i deixar-se mirar. Us proposem sortir al pati i seure a mirar cap al carrer o cap a algún grup que estigui fent una acció determinada (potser hi ha un grup fent educació física), o si trobeu un animal també el podeu mirar una estona.

Us podeu preguntar: canvia la vostra percepció quan esteu mirant el carrer com si fos un teatre?

Ara, podeu tornar a l'aula i seure tots mirant la pissarra i que surti una persona i es quedi mirant el grup.

Us podeu preguntar: és incòmode aquesta situació? Per què? Com de diferent és de quan és el/la professor/a qui mira el grup? La classe és un teatre?

La rotllana

A través de la rotllana, que reproduceix a la vegada el cercle igual que l'escenari de nilak, us proposem un debat sobre aquestes tres preguntes:

- Què hem vist? Descripció de les coses que han passat dins la carpa
- Quines sensacions hem tingut? Busqueu adjectius per descriure les sensacions que heu tingut en les diferents coses que han passat. (Podeu pensar en les imatges que us han captivat de l'espectacle, o les idees que s'han quedat ressonant al cap, les sensacions que heu viscut potser per primer cop, etc.)
- Podeu relacionar aquestes sensacions amb experiències de la vostra vida? Quines anècdotes podeu explicar? On trobeu moments similars en la vostra quotidianitat?

Si és possible membres de l'equip de nilak us poden acompanyar en aquesta activitat durant els dies de l'estada a la població..

El poema nilak

Després de visitar nilak, us proposem que escriviu un poema col·lectiu. La idea és que cadascú escrigui un vers lliure on expressar què ha viscut dins la carpa. Un cop escrits els versos, podeu enganxar-los a la paret i llegir-los en veu alta. Entre totes, podeu decidir l'ordre de cada vers perquè el poema tingui més sentit.

4.2 DESPRÉS

Fotografia quotidiana

En aquesta activitat proposem que agafeu una imatge (en format de fotografia) de la vida quotidiana tant de l'escola o del dia a dia dels alumnes, per convertir-la en una imatge d'una escena artística. Així a partir de la fotografia podem imaginar:

- Quins personatges hi ha? Què els hi ha passat i què els hi passarà?
- Quin és l'espai on es troben?
- Buscar una cançó que encaixi amb la imatge

Després d'haver imaginat aquests conceptes podeu escriure una continuació de l'escena o una història que ens porti fins a la imatge, d'aquesta manera podem imaginar el nostra dia a dia com una escena ficcionada.

* Aquestes són algunes propostes que us compartim des del projecte, però no dubteu en crear les vostres pròpies. En el pròxim apartat també trobareu diferents recursos d'altres projectes que us poden ajudar a preparar les activitats.

** Si voleu compartir els resultats d'aquestes propostes amb l'equip de nilak, no dubteu en enviar-nos els poemes, escenes, idees, reflexions, imatges, preguntes, etc., que han sorgit d'aquestes activitats. Ens farà molta il·lusió rebre les vostres propostes.

recursos

En aquest apartat hi trobaràs recursos bibliogràfics, web, aplicacions, audiovisuals i de formació per poder ampliar aspectes d'aquest dossier que et puguin ser d'interès i et puguin inspirar.

5.1 Recursos per inspirar-se

A continuació us compartim un llistat de llibres, pàgines web i aplicacions que us poden inspirar a treballar i desenvolupar la pràctica artística a les aules.

A Bao A Qu

<https://www.abaoaqu.org/ca/propostes>

Associació cultural que treballa amb perspectiva artística, educativa i social, i desenvolupa processos de creació col·lectiva amb alumnes, creadors i docents. A la web trobareu les diferents propostes que han realitzat

#cinema #fotografia #artsvisuals #literatura

Arxiu català del circ social

<https://circsocial.cat/>

Un portal a través del qual descobrir entitats, projectes i documentació relacionada amb el circ aplicat al camp social, la salut, l'educació i el desenvolupament comunitari.

#circ #acciósocial

Cartografías arte+educación

<https://cartografiasarteducadores.com>

És un projecte impulsat pel col·lectiu Pedagogías invisibles amb el suport de la Fundació Carasso on podem trobar diferents artistes i projectes que treballen en la intersecció art i educació.

#arteducació #escola #projecteseducatius

Circ, educació i transformació social. El projecte pedagògic de l'Ateneu Popular

9Barris, Antonio Alcantara, Ed.Neret, 2019

Recull l'experiència del treball comunitari mitjançant el circ com a eina pedagògica i transformadora dins el projecte formatiu de l'Ateneu Popular 9Barris.

Aquí el podeu descarregar en format online:

<https://educaciotransformadora.com/2016/04/14/circ-educacio-transformacio-social/>

#circ #acciósocial

Circ social i perspectiva de gènere: una mirada compartida per transformar la pràctica, VV.AA., Ateneu Popular 9 Barris, 2022

La guia presenta conceptes bàsics, idees i propostes d'acció per implementar la coeducació, facilitar la gestió de les violències o dur a terme processos creatius amb perspectiva de gènere.

Aquí el podeu descarregar en format online:

<https://circsocial.cat/storage/app/media/uploaded->

[files/Recursos/Circ%20Social%20i%20Perspectiva%20de%20G%C3%A8nere_Una%20mirada%20compartida%20per%20transformar%20la%20pr%C3%A0ctica-comprimido.pdf](https://circsocial.cat/storage/app/media/uploaded-files/Recursos/Circ%20Social%20i%20Perspectiva%20de%20G%C3%A8nere_Una%20mirada%20compartida%20per%20transformar%20la%20pr%C3%A0ctica-comprimido.pdf)

#circ #acciósocial

Circo y Educación Física. Otra forma de aprender, Josep Invernó Curós, Inde Editorial, 2018

En el llibre trobareu activitats de malabars, equilibri, acrobàcia i aèris per realitzar amb els alumnes amb diferents nivells així com la construcció d'aparells de circ.

#circ

Circuito Audaces

<https://circuitoaudaces.es/>

Circuit estatal de programació escolar. Al web hi podem trobar, a més d'informació del circuit, recursos online sobre mediació cultural.

#mediaciócultural

Conarte Internacional

<https://www.conarteinternaciona.net/>

ConArte Internacional dedica la seva tasca a l'educació i participació de nens, nenes i joves a través de les arts i la cultura, a la pàgina web trobareu informació sobre els diferents projectes que han desenvolupat a l'aula. També són molt interessants els seus cursos de formació per professorat.

#dansa #música

Cuadernos sobre el tocar, Aimar Pérez Galí i Jaime Conde-Salazar, editat pel Centre d'art La Panera / Fundació Daniel & Nina Carasso / CondeGalí BL, 2020

CondeGalí BL porta anys investigant sobre el tacte i amb aquests quaderns comparteixen conceptes bàsics i exercicis molt simples que tota persona interessada pot fer. Recull d'eines per desenvolupar les nostres capacitats de conèixer a través de la pràctica conscient del tacte. Contactar condegali.bl@gmail.com per comandes.

#moviment #pensament

En Residència

https://www.enresidencia.org/ca_

En residència és un projecte de l'ICUB i el CEB que introdueix la creació contemporània als centres públics d'educació secundària de Barcelona a través del contacte directe i continuat d'un creador amb els estudiants al llarg d'un curs lectiu.

#art #institut

Espai C

<https://ajuntament.barcelona.cat/educacio/ca/espais-c>

El programa Espais C introdueix l'art de manera contínua dins l'escola mitjançant la creació d'un espai-taller coordinat conjuntament per l'alumnat i un/a artista resident.

#creació #escola #artista

Esto lo hago yo. Residencias de arte en la escuela, Eva Morales Gómez, ed., Ed. Catarata, 2020

En aquest llibre hi podreu trobar diferents exemples de projectes artístics que es desenvolupen en el context escolar. Es tracta d'un recull d'articles escrits per artistes i educadores que ens poden ajudar a reflexionar sobre l'impacte d'aquestes pràctiques en les comunitats educatives.

#artiescola #pensament #accióeducativa

La máquina de bailar

<http://www.danzatrayectos.com/la-maquina-de-bailar/>

Projecte realitzat per Danza Trayectos, on a través de l'acció al pati de l'escola es canvien les dinàmiques d'acció.

#dansa #arquitectura #escola

Pedagogía del malabarismo. Herramienta educativa que potencia el desarrollo integral, Álvaro Palominos (ed.) Editorial Cuatro Manos, 2018

<https://educaciotransformadora.com/2018/10/30/libro-pedagogia-del-malabarismo/>

Aquest llibre que podeu descarregar online trobareu una metodologia pedagògica per explicar els malabars en el context escolar.

#circ #malabars

Pedagogías invisibles

<https://www.pedagogiasinvisibles.es/>

Aquest col·lectiu d'art-educadores proposa una nova mirada a les pràctiques artístiques en els àmbits educatius. Entre d'altres projectes han impulsat *Planea, red de artes y educación*, l'escola d'art thinking o el projecte Levadura d'art a les escoles. Si navegueu per la seva web hi podreu trobar molts projectes interessants on inspirar-vos.

#arteducació #pensament #projecteseducatius #formació

Red Planea

<https://redplanea.org/>

Una xarxa de centres educatius, agents i institucions culturals que es comprometen a utilitzar les pràctiques artístiques a l'escola pública de manera transversal, situada en els territoris i amb vocació de generalització i permanència.

#educació #art #escola #xarxa

Serveis educatius del Mercat de les Flors

<https://mercatflors.cat/eines-i-recursos-2022-23/>

El Mercat de les Flors, Casa de la dansa, compta amb un departament de serveis educatius que desenvolupa i promou recursos didàctics per treballar la dansa a l'escola i a casa. A l'enllaç hi podem trobar informació de la Maleta didàctica DanDanDansa i de l'app Map To The Stars, entre d'altres.

#dansa #moviment #recursosdidàctics

5.2 Recursos audiovisuals

A ras del cielo / Horacio Alcalá (2013)

<https://vimeo.com/ondemand/arasdelcielo>

Aquest documental ens parla sobre la vida de 10 artistes de circ contemporani gravat durant 2 anys a 11 països diferents

#circcontemporani

El Mar / Àngels Margarit i Agustí Fernández (1990)

<https://www.youtube.com/watch?v=XkNbBUMV7QY>

Un petit video-dansa de 2 minuts on la ballarina i coreògrafa Àngels Margarit balla per la carretera de Miramar, amb música del compositor Agustí Fernández. Una peça curta i delicada, alegre i senzilla, dels anys 90 però molt actual.

#videodansa

Five Days to Dance / Rafael Molés i Pepe Andreu (2014)

<https://www.filmin.es/pelicula/five-days-to-dance>

Una parella de ballarins apareix un matí en una aula d'institut. És dilluns i anuncien a un grup d'adolescents que tenen cinc dies per pujar-se a un escenari i ballar. Una setmana per canviar les coses. Cinc dies, una classe d'adolescents, un microcosmos en el que succeeix un petit bing-bang.

#dansa #institut

Le Cirque de Calder / Alexander Calder (1961)

https://ubu.com/film/calder_circus.html

L'escultor Alexander Calder va crear aquest circ amb més de 50 personatges circenses. Una poesia visual a través d'escultures en moviment creades a partir de diferents elements.

#circ #artsplàstiques

Man on wire / James Marsh (2008)

<https://www.filmin.es/pelicula/man-on-wire>

Aquest documental ens explica la història de Philippe Petit, funambulsita que va creuar el World Trade Center de Nova York.

#circ #funambulisme

5.3 Recursos formatius

Maria gaat naar schol / Maria Jerez (2017)

<https://vimeo.com/224865466> (contrassenya: swordfish)

En aquest documental podem veure com l'artista madrilenya Maria Jerez va a una escola de Bèlgica a aprendre el flamenc. La seva proposta capgira els rols de qui ensenya i qui aprèn i de sobte l'aula té una vintena de professors i una única alumna.

#educació #aprenentatge #art

Pina / Wim Wenders (2011)

<https://www.filmin.es/pelicula/pina>

Un tribut a la gran coreògrafa alemana Pina Bausch i al seu imaginari artístic que va desenvolupar a la companyia Tanztheater Wuppertal.

#dansa #pinabausch

Tortell Poltrona, sense fronteres / Marcel·li Parés (2016)

<https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/el-documental/tortell-poltrona-sense-fronteres/video/5599484/>

Un repàs professional i personal de la figura de Jaume Mateu, més conegut com a Tortell Poltrona, i la seva peculiar manera d'entendre el món.

#circ #documental

Un dia a la jungla / Laura Rubirola Sala (2022)

<https://www.filmin.es/corto/un-dia-a-la-jungla>

Jungla proposa un viatge a través de la dansa i el moviment, per un ecosistema en el que poden aparèixer tot tipus d'éssers, formes, colors i sons. Un espai no explorat on la sorpresa i la màgia poden donar-se en qualsevol moment i en el que tots els elements estan en continu moviment. Aquesta pel·lícula neix de l'espectacle Jungla de la companyia de dansa Big Bouncers.

#dansa #cinema

Conarte Internacional – Formació

<https://www.conarteinternacional.net/planters/#formation>

Les formacions desenvolupades en el marc de "Planters" es basen en els valors del Full de ruta de la UNESCO per a l'educació artística, impulsant la participació del món artístic i cultural en projectes educatius, de cooperació, i promovent espais de reflexió i aprenentatge permanent. Totes les propostes formatives ofereixen l'especialització en àmbits d'educació artística, amb el reconeixement del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Tenen grups de treball i formacions de claustres.

Curs de formació al professorat – Mercat de les Flors

<https://mercatflors.cat/curs-de-formacio-al-professorat-2023/>

Annualment, el Mercat de les Flors ofereix un curs per professorat on coreògrafs i ballarins comparteixen el seu saber sobre el cos i el moviment per tal compartir experiències i eines pràctiques per desenvolupar a les aules.

Mutare – Fundació Carulla

<https://fundaciocarulla.cat/mutare/>

La Fundació Carulla organitza aquestes formacions pensant en la cultura com a eina transformadora de l'educació. A més, també organitza webinars sobre art i educació al llarg del curs.

A continuació, us deixem altres recursos formatius enfocats a on estudiar les arts en viu a Catalunya, ja sigui a nivell amateur o professional.

Hi ha moltes maneres d'aprendre i formar-te en les arts en viu, en funció de l'edat que tinguis i dels objectius que et proposis. Tots els camins són possibles, només has de trobar el lloc on tu et sentis més còmode per explorar les teves capacitats artístiques.

Formació extraescolar

Directori de l'Associació Catalana d'Escoles de Teatre
<https://www.escolesteatre.org>

Directori de l'Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya
<https://www.dansacat.org/directori/centres-espais-fires-i-companyies/>

Escoles de circ adjuntem el catàleg de centres de formació de Catalunya que realitzen activitats de circ
<https://www.escolacircrr.com/wp-content/uploads/2021/06/Cataleg-MASTER-web.pdf>

Formació professional pública (Grau Mig)

Conservatori Professional de Dansa de l'Institut del Teatre de Barcelona / Escola Integrada de Dansa i ESO/ Batxillerat
<https://www.institutdelteatre.cat/escoles/cpd.htm>

Escola de Circ Rogelio Rivel de Barcelona
<https://www.escolacircrr.com/formacio-professional/grau-mitja/>

IEA Oriol Martorell (Barcelona) / Estudis Professionals de Música i Dansa integrats amb ESO/Batxillerat

Formació superior pública (Grau Superior)

Conservatori Superior de Dansa de l'Institut del Teatre de Barcelona
<https://www.institutdelteatre.cat/ca/escoles/csd.htm>

Escola de Circ Rogelio Rivel
<https://www.escolacircrr.com/formacio-professional/cicle-formatiu-grau-superior/>

Escola Superior d'Art Dramàtic de l'Institut del Teatre de Barcelona
<https://www.institutdelteatre.cat/ca/escoles/esad.htm>

Escola Superior de Tècniques de les Arts de l'Espectacle de l'Institut del Teatre
<https://www.institutdelteatre.cat/ca/escoles/estae.htm>

Formació privada (Grau Superior)

Escola Superior d'Art Dramàtic d'Eòlia
<https://www.eolia.cat/oferta-formativa/esad/>

Grau en Arts Escèniques - Interpretació de l'Escola Universitària ERAM (Universitat de Girona)
<https://www.eram.cat/ca/estudis/grau-en-arts-esceniques>

5.4 Mapatge d'espais de creació, producció i exhibició de Catalunya

A continuació compartim el mapatge elaborat per la Xarxa d'espais de producció i creació de Catalunya on podeu trobar els espais de creació, producció i exhibició del país. Aquests espais son els llocs on els artistes creen els seus espectacles i on els podeu anar a veure:

<https://xarxaprod.cat/el-mapatge/>

En aquest enllaç podreu trobar i descarregar fotografies del projecte nilak així com les il·lustracions del dossier pedagògic:

https://drive.google.com/drive/folders/13aG66q9hxrVSI-CE7XiwPJxfeSGljctPG?usp=share_link

nilak.cat
hola@nilak.cat
@nilak_cti

dossier realitzat per l'equip pedagògic de nilak amb el suport i l'assessorament del Museu de la Vida Rural i la Fundació Carulla / gener de 2023
il.lustracions de Mariona Tolosa Sisteré

amb el suport

FUNDACIÓ////**CARULLA**

